

**Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Катерина ПЕТРОВСЬКА

“01” вересня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

ІІІ 20
ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Спеціальність: 231 Соціальна робота

Освітньо-професійні програми: Соціальна робота та практична психологія

Спеціалізація: практична психологія

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Робоча програма “Технології соціальної роботи” для здобувачів I рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота

Освітньо-професійна програма: «Соціальна робота та практична психологія»

Розробники: Наталя ЗАХАРОВА, доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти.

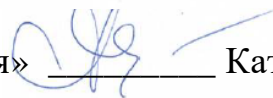
від “01” вересня 2021 року (протокол № 2)

Завідувач кафедри соціальної роботи
та інклюзивної освіти

Катерина ПЕТРОВСЬКА

Гарант освітньо-професійної програми
«Соціальна робота та практична психологія»

Катерина ПЕТРОВСЬКА

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 23 Соціальна робота (шифр і назва)	<i>Обов'язкова</i>	
	Спеціальність 231 Соціальна робота		
Модулів – 10	Освітньо-професійна програма: <u>Соціальна робота та практична психологія</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів –		3-й	3-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр	
Мова навчання: українська		6-й	6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Освітній ступінь: бакалавр	26 год.	16 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		100 год.	126 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
екз.	екз.		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 50/100 (33/67)

для заочної форми навчання – 24/126 (16/84)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Технології соціальної роботи» є: розкриття значущості соціальних технологій і технологій соціальної роботи в контексті професійної діяльності, їх основних принципів; характеристика найважливіших загальних, міждисциплінарних та конкретних технологій; визначення теоретичних основ розробки технологій соціальної роботи, ознайомлення здобувачів вищої освіти з інноваційним та творчим характером технологізації надання соціальних послуг клієнтам як ефективного способу використання ресурсів людини.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Технології соціальної роботи» є: оволодіння знаннями й вміннями, необхідними для розробки технологій соціальної роботи та їх творчого використання в практиці професійної діяльності, сукупністю методів, способів, технік надання соціальної допомоги клієнтам; формування професійно орієнтованого світогляду майбутнього соціального працівника; ціннісного ставлення до вітчизняного та зарубіжного досвіду соціальної роботи.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції*	Результати навчання
1.	ЗК-12	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР-6 Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях
2.	СК-2	Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.	ПР-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
3.	СК-5	Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у	ПР-13 Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.
4.	СК-10	Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.	ПР-16 Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні основи технології соціальної роботи

Технології соціальної роботи як курс професійної підготовки соціального працівника. Поняття технологій, соціальних технологій; характеристика. Особливості технологічного підходу до соціальних процесів. Умови технологізації практичної діяльності в соціальній сфері. Фактори ефективності соціальних технологій.

Сутність технології соціальної роботи. Класифікація технологій в соціальній роботі. Функції технологій соціальної роботи. Етапи розробки технології соціальної роботи. Структура технологічного процесу в соціальній роботі.

... Тема 2. Загальні технології соціальної роботи: діагностика.

Сутність і характеристика технології соціальної діагностики. Мета, завдання, принципи діагностики. Організація соціальної діагностики. Алгоритм соціального діагностування. Зв'язок соціального діагностування й оцінювання потреб клієнтів соціальних служб.

Суть діагностичних методів в соціальній роботі. Вимоги, яким повинні відповідати методи соціальної діагностики. Типи дослідницьких методів: історико-генетичні, структурно-функціональні: характеристика. Використання технологій в соціальній діагностиці: зондажно-інформаційне обстеження конкретного соціуму; соціально-історичне дослідження, інформаційно-цільовий аналіз, соціальне картографування.

Тема 3. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб

Оцінювання потреб у міжнародній практиці соціальної роботи. Європейські соціальні моделі оцінювання потреб. Сучасна українська практика оцінювання потреб. Визначення, мета; типові характеристики, особливості процесу оцінювання. Організація відбору клієнтів соціальних послуг: критерії адресності.

Процедура оцінювання: етапи. Методи збору інформації. Визначення та планування соціальних послуг. Форми оцінювання потреб клієнтів (документування). Особливості оцінювання потреб представників окремих цільових груп. Вимоги до компетенцій фахівця, який здійснює оцінювання.

Тема 4. Спеціальні технології в соціальній роботі

Технології соціальної реабілітації: суть, принципи. Види соціальної реабілітації людей з інвалідністю. Структура індивідуально-комплексної програми реабілітації. Чинники ефективності соціальної реабілітації.

Концептуальний підхід до соціальної реабілітації осіб з обмеженими функціональними можливостями. Кризово-інтервентна модель соціальної реабілітації; зміст. Особистісно-зорієнтована модель соціальної реабілітації; зміст. Програми реабілітації представників окремих цільових груп.

Тема 5. Технології соціальної корекції та терапії

Сутність соціальної корекції в теорії і практиці соціальної роботи. Психолого-педагогічні методи корекційного впливу. Вирішення проблемних ситуацій в соціальній роботі за допомогою соціальної корекції.

Терапевтичний підхід у соціальній роботі: суть, моделі, форми. Алгоритм соціальної терапії. Види соціальної терапії. Показання для використання психокорекційних технік. Закономірності організації терапевтичного простору. Техніки соціальної терапії. Загальні та конкретні терапевтичні технології. Характеристика традиційних та інноваційних технік соціальної терапії. Індивідуальна терапія; терапія самовиховання.

Тема 6. Технології соціальної підтримки

Особливості представництва інтересів. Сфера представництва інтересів. Види представництва інтересів: індивідуальне, колективне; характеристика. Спектр соціальних послуг та стратегій адвокатування.

Поняття адвокатування в соціальній роботі. Адвокатування як представництво інтересів клієнтів. Типи адвокації. Процес та методи адвокатування.

Тема 7. Особистісно-орієнтовані технології соціальної роботи

Передумови появи конфліктних ситуацій. Характеристика конфлікту. Тактики розв'язання міжособистісних конфліктів. Особливості протікання конфлікту. Особливості соціально-педагогічного спілкування з вирішення конфлікту.

Сутність категорії «соціальний захист». Технології соціального захисту (підтримки) населення в сучасних умовах. Технології соціального захисту та підтримки найменш захищених верств населення. Роль фахівця в сфері соціального захисту.

Тема 8. Технології соціальної профілактики та адаптації

Сутність, мета, завдання принципи соціальної профілактики. Напрями, види, рівні соціальної профілактики. Типологія заходів соціальної профілактики; Алгоритм соціально-педагогічної профілактики. Методи, форми профілактики. Профілактичні програми в соціальній роботі. Соціально комплексне планування. Технології профілактики адиктивної поведінки. Попередження виникнення умов формування адиктивної поведінки.

Характеристика соціальної дезадаптації. Причини виникнення дезадаптації. Профілактика дезадаптації як один із напрямів професійної діяльності фахівця. Напрямки та зміст профілактики соціальної дезадаптації.

Тема 9. Міждисциплінарні технології соціальної роботи

Сутність групової роботи. Мета використання групових методів в соціальній роботі. Аксікреація як результат групової взаємодії. Типи груп, призначення: групи соціалізації, групи ресоціалізації. Принцип комплектування груп; факторів, що сприяють (не сприяють) груповій роботі. Стадії розвитку

групи і етапи групової роботи. Функції соціального працівника в груповій взаємодії. Методи і прийоми групової роботи.

Організація груп взаємодопомоги. Соціальна практика: групи анонімних алкоголіків, групи анонімних наркоманів, групи ветеранів ООС (АТО), жіночі групи, групи хворих на СНІД, групи матерів чи батьків-одинаків, батьків дітей-інвалідів та ін. Характеристика груп.: умови взаємодії, методи. Технологія створення груп взаємодопомоги людей, ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.

Тема 10. Соціальні інновації в діяльності фахівця

Структура соціальної програми. Технологія розробки та впровадження соціальних проєктів. Аналіз соціальних програм. Значення проєктування в роботі соціального працівника.

Поняття соціальної експертизи; специфічні риси експертизи; функції, завдання. Спільні риси експертизи з технологією діагностики. Організаційні моделі соціальної експертизи. Етапи роботи експертів при використанні різних моделей експертизи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	150	26	24	-	-	100	150	1	8	-	-	126
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Теоретичні основи технології соціальної роботи												
1.1.Технологізація в контексті соціальної роботи	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
1. 2. Технологія соціальної роботи як галузь соціаль-них технологій	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 1	15	4	4	-	-	7	15	-	-	-	-	15
Тема 2. Загальні технології соціальної роботи: діагностика												
2. 1. Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи	7	2	2	-	-	3	7	2	-			5
2. 2. Методи	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6

соціальної діагностики.												
Разом за темою 2	15	4	4	-	-	7	15	2	2	-	-	11
Тема 3. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб												
3. 1. Оцінювання потреб як технологічна вимога соціальної роботи	7	2	-	-	-	5	7	-	-	-	-	7
3. 2. Процедура оцінювання клієнтів соціальних служб	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 3	15	4	2	-	-	9	15	-	-	-	-	15
Тема 4. Спеціальні технології в соціальній роботі												
4. 1. Технологія соціальної реабілітації	7	-	2	-	-	5	7	2	-	-	-	5
4. 2. Моделі соціальної реабілітації.	8	2	2	-	-	4	8	-	2	-	-	6
Разом за темою 4	15	2	4	-	-	9	15	2	2	-	-	11
Тема 5. Технології соціальної корекції та терапії												
5.1. Соціальна корекція в практиці соціальної роботи	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
5. 2. Терапія в структурі соціальної роботи	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 5	15	4	4	-	-	7	15	-	-	-	-	15
Тема 6. Технології соціальної підтримки												
6. 1. Представництво інтересів клієнтів в соціальній роботі	7	2	2	-	-	3	7	2	-	-	-	5
6.2. Адвокатування в соціальній роботі.	8	2	2	-	-	4	8	-	-	-	-	8
Разом за темою 6	15	4	4	-	-	7	15	2	-	-	-	11

4. Теми лекцій

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	2		
1	<i>Теоретичні основи технології соціальної роботи</i>	4	2
1.1.	Технологізація в контексті соціальної роботи ТСП як курс професійної підготовки фахівця соціальної роботи Поняття соціальних технологій. Актуальність технологізації соціальної роботи. Функції технологій соціальної роботи.	2	2
1.2.	Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій. Сутність технології соціальної роботи. Класифікація технологій в соціальній роботі. Етапи розробки технології соціальної роботи. Структура технологічного процесу в соціальній роботі.	2	-
2	<i>Загальні технології соціальної роботи: діагностика.</i>	4	2
2.1.	Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи Сутність і характеристика соціальної діагностики. Мета, завдання, принципи діагностики. Організація соціальної діагностики. Алгоритм соціального діагностування.	2	2
2.2.	Методи соціальної діагностики Суть діагностичних методів в соціальній роботі. Вимоги, яким повинні відповідати методи соціальної діагностики. Типи дослідницьких методів. Використання технологій в соціальній діагностиці.	2	-
3.	<i>Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб</i>	4	4
3.1.	Оцінювання потреб як технологічна вимога соціальної роботи Європейські соціальні моделі оцінювання потреб. Сучасна українська практика оцінювання потреб. Визначення, мета; типові характеристики, особливості процесу оцінювання. Критерії адресності.	2	2
3.2.	Процедура оцінювання клієнтів соціальних служб Процедура оцінювання: етапи. Методи збору інформації. Визначення та планування соціальних послуг.	2	2

	Форми оцінювання потреб клієнтів (документування). Вимоги до компетенцій фахівця, який здійснює оцінювання		
4.	<i>Спеціальні технології в соціальній роботі</i>	2	2
4.1.	Технологія соціальної реабілітації Технології соціальної реабілітації: суть, принципи. Структура індивідуально-комплексної програми реабілітації. Види соціальної реабілітації людей. Чинники ефективності соціальної реабілітації.	-	2
4.2.	Моделі соціальної реабілітації. Сучасні підходи до соціальної реабілітації осіб з обмеженими функціональними можливостями. Кризово-інтервентна модель соціальної реабілітації; зміст. Особистісно-зорієнтована модель соціальної реабілітації; зміст.	2	-
5.	<i>Технології соціальної корекції та терапії</i>	2	2
5.1.	Соціальна корекція в практиці соціальної роботи Сутність соціальної корекції в теорії і практиці соціальної роботи. Психолого-педагогічні методи корекційного впливу. Вимоги до організації колекційного процесу.	2	-
5.2.	Терапія в структурі соціальної роботи. Значення соціальної терапії в структурі діяльності соціального працівника: суть, моделі. Функції, критерії соціальної терапії. Види соціальної терапії. Методи, техніки соціальної терапії	2	-
6.	<i>Технології соціальної підтримки</i>	4	2
6.1.	Представництво інтересів клієнтів в соціальній роботі Особливості, сфера представництва інтересів клієнтів. Види представництва інтересів: індивідуальне, колективне; характеристика. Стратегії представництва інтересів клієнтів.	2	-
6.2.	Адвокатування в соціальній роботі Адвокатування як представництво інтересів клієнтів. Типи адвокації. Процес та методи адвокатування.	2	2
7.	<i>Особистісно-орієнтовані технології соціальної роботи</i>	2	2

7.1.	Технологія профілактики міжособистісних конфліктів Характеристика конфлікту. Особливості протікання конфлікту. Тактики розв'язання міжособистісних конфліктів. Особливості соціально-педагогічного спілкування з вирішення конфлікту.	2	2
7.2.	Технології соціального захисту населення Сутність категорії «соціальний захист». Технології соціального захисту (підтримки) населення в сучасних умовах. Технології соціального захисту та підтримки найменш захищених верств населення. Роль фахівця в сфері соціального захисту.	-	-
8.	<i>Технології соціальної профілактики та адаптації</i>	2	-
8.1.	Методологічні засади профілактичної діяльності Сутність, мета, завдання принципи соціальної профілактики. Напрями, види, рівні соціальної профілактики. Типологія заходів соціальної профілактики; Алгоритм соціально-педагогічної профілактики.	-	-
8.2.	Технологія профілактики соціальної дезадаптації. Характеристика соціальної дезадаптації. Причини виникнення дезадаптації. Профілактика дезадаптації як один із напрямів професійної діяльності фахівця. Напрямки та зміст профілактики соціальної дезадаптації.	-	-
9.	<i>Міждисциплінарні технології соціальної роботи</i>	2	2
9.1.	Теорія групи в соціальній роботі Теорія груп як метод соціальної роботи Мета використання групових методів в соціальній роботі. Типи груп, призначення: групи соціалізації, групи ресоціалізації. Етапи, методи, прийоми групової роботи. групової роботи. Функції соціального працівника в груповій взаємодії.	2	2
9.2.	Модель створення груп самопомоги та взаємодопомоги в соціальній практиці Організація груп взаємодопомоги: соціальна практика. Характеристика груп: умови взаємодії, методи. Технологія створення груп взаємодопомоги.	-	-
10.	<i>Соціальні інновації в діяльності фахівця</i>	-	-
10. 1	Проектування в соціальній роботі.	-	-
10.	Технологія соціальної експертизи	-	

2	Поняття соціальної експертизи; специфічні риси експертизи; функції, завдання. Організаційні моделі соціальної експертизи. Етапи роботи експертів при використанні різних моделей експертизи.		
	Усього:	26	16

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	2		
1	<i>Теоретичні основи технології соціальної роботи</i>	4	-
1.1.	Технологізація в контексті соціальної роботи Витоки технологічного підходу у соціальній роботі. Актуальність технологізації соціальної роботи: чинники, передумови. Універсальність «соціальної технології» як провідної категорії соціальної роботи. <i>Практичне завдання:</i> розкрити співвідношення понять «методу, методики, алгоритму» з поняттям «технології».	2	-
1.2.	Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій	2	-
2	<i>Загальні технології соціальної роботи: діагностика.</i>	4	2
2.1.	Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи Соціальне діагностування як компонент процедури оцінювання потреб клієнта. Організація, принципи, зміст, алгоритм; розробка рекомендацій. <i>Практичне завдання:</i> моделювання процесу соціального діагностування	2	-
2. 2.	Методи соціальної діагностики. Характеристика методів діагностичного обстеження. Характеристика методів аналізу діагностичної інформації. Організація процедур діагностування; вимоги; способи фіксації. Використання технологій: зондажно-інформаційного обстеження, соціально-історичного, інформаційно-цільового, соціального картографування. <i>Практичне завдання:</i> продемонструвати вміння	2	2

	працювати з діагностичними методиками (алгоритм).		
3.	Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб	2	-
3.1.	Оцінювання потреб як технологічна вимога соціальної роботи	-	-
3.2.	Процедура оцінювання клієнтів соціальних служб Етапи, методи оцінювання потреб клієнтів. Визначення та планування соціальних послуг. Документування оцінювання потреб клієнтів (форми). Особливості оцінювання потреб представників окремих цільових груп.	2	-
4.	Спеціальні технології в соціальній роботі	4	2
4.1.	Технологія соціальної реабілітації Характеристика соціальної реабілітації як технології. Основні етапи індивідуальної комплексної програми реабілітації. Роль соціального супроводу, патронажу в реабілітаційному процесі.	2	-
4.2.	Моделі соціальної реабілітації. Практика впровадження кризово-інтервентної моделі соціальної реабілітації; зміст. Модель особистісно-зорієнтованої допомоги в соціальної реабілітації; зміст. Програми реабілітації представників окремих цільових груп.	2	2
5.	Технології соціальної корекції та терапії.	4	2
5.1.	Соціальна корекція в практиці соціальної роботи Сутність соціальної корекції в теорії і практиці соціальної роботи. Психолого-педагогічні методи корекційного впливу <i>Практичне завдання:</i> Вирішення проблемних ситуацій в соціальній роботі за допомогою соціальної корекції	2	-
5.2.	Техніки соціальної терапії Характеристика традиційних та інноваційних технік соціальної терапії. Характеристика психокорекційних технік Індивідуальна терапія; терапія самовиховання. <i>Практичне завдання:</i> Скласти таблицю груп клієнтів, що потребують терапевтичного втручання: категорія та можливі проблеми клієнтів. Рекомендувати арттерапевтичну методику: обґрунтувати доцільність її використання, спрогнозувати очікуваний результат.	2	2
6.	Технології соціальної підтримки	4	2

6.1.	Представництво інтересів клієнтів в соціальній роботі Представництво інтересів клієнтів як складова індивідуальної соціальної роботи. Різноманітність видів представництва в соціальній роботі. Стратегії колективного посередництва. Етапи індивідуального представництва. <i>Практичне завдання:</i> Чи пов'язане консультування у соціальній роботі із представництвом інтересів клієнтів?	2	2
6.2.	Адвокатування в соціальній роботі Адвокатування як представництво інтересів клієнтів. Типи адвокації. Процес та методи адвокатування.	2	-
8.	<i>Технології соціальної профілактики та адаптації</i>	-	-
8.2.	Технологія профілактики соціальної дезадаптації. Сутність соціальної адаптації особистості. Види адаптації. Особливості соціальної адаптації різних категорій населення (діти-сироти, люди похилого віку, особи, що повернулися з місць позбавлення волі). Керівництво соціальною адаптацією.	-	-
9.	<i>Міждисциплінарні технології соціальної роботи</i>	2	-
9.2	Модель створення груп самопомоги та взаємодопомоги в соціальній практиці Актуальність соціальної підтримки через створення груп самопомоги та взаємодопомоги. Функціонування груп соціалізації та ресоціалізації: цілі, способи досягнення мети. Вітчизняний та закордонний досвід соціальної роботи з ВІЛ-інфікованими клієнтами, групами анонімних алкоголіків, наркоманів та ін..	2	-
10.	<i>Соціальні інновації в діяльності фахівця</i>	-	-
10.2	Технологія соціальної експертизи Поняття соціальної експертизи; специфічні риси експертизи; функції, завдання. Організаційні моделі соціальної експертизи. Етапи роботи експертів при використанні різних моделей експертизи.	-	-
	Усього:	24	8

6. Самостійна робота

№	Назви тем	Кількість

з/п		ГОДИН	
		Денна	Заочна
1	2		
1	<i>Теоретичні основи технології соціальної роботи</i>	9	13
1.1	Технологізація в контексті соціальної роботи Розробити структурно–логічну схему застосування загальних технологій соціальної роботи.	3	7
1.2.	Технологія соціальної роботи як галузь соціальних технологій	6	6
2.	<i>Загальні технології соціальної роботи: діагностика</i>	7	11
2.1.	Соціальна діагностика в технологіях соціальної роботи Законспектувати розділ «Діагностика соціальної роботи як умова успішного її прогнозування» з навчального посібника «Соціальна робота: технологічний аспект» за ред. А. Капської. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 352 с., С. 70-78	3	5
2.2.	Методи соціальної діагностики. Ознайомитися з рекомендаціями для соціальних працівників щодо вивчення ситуації сімейного насильства за посібником: Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / упоряд. Майорова Н.В. К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. – 205 с., С.161-164.	4	6
3	<i>Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб</i>	9	13
3.1.	Оцінювання потреб як технологічна вимога соціальної роботи.	5	7
3.2.	Процедура оцінювання клієнтів соціальних служб На основі теоретичних знань та використовуючи досвід проходження практики, провести (уявну) оцінку потреб клієнта чи групи.	4	6
4.	<i>Спеціальні технології в соціальній роботі</i>	9	11
4.1.	Технологія соціальної реабілітації Підібрати з періодичної преси, інтернет-видань (у формі анотації) факти, приклади результатів реабілітаційної роботи спеціалістів з різних проблем клієнтів (зафіксувати джерело інформації).	2	5
4.2.	Моделі соціальної реабілітації. Скласти план дій щодо впровадження моделі реабілітації (одну).	2	6
5.	<i>Технології соціальної корекції та терапії.</i>	7	15
5.1.	Соціальна корекція в практиці соціальної роботи Запропонувати алгоритм соціальної корекції цільової групи (родина).	3	7
5.2.	Техніки соціальної терапії	4	8

	Скласти таблицю груп клієнтів, що потребують терапевтичного втручання: категорія та можливі проблеми клієнтів.		
6.	Технології соціальної підтримки	7	13
6.1.	Представництво інтересів клієнта в соціальній роботі Уявіть, що Ви працюєте керівником випадку в реабілітаційному центрі і Ваш клієнт перестав отримувати державну грошову допомогу, призначену управлінням соціального захисту як малозабезпеченій особі. Чим у такій ситуації можете йому допомогти? Якою може бути - послідовність Ваших дій?	3	7
6.2.	Адвокатування в соціальній роботі Перегляд презентації з адвокатування:аналіз ключових моментів професійної діяльності.	4	6
7.	Особистісно-орієнтовані технології соціальної роботи	9	15
7.1.	Технологія профілактики міжособистісних конфліктів. Підібрати соціальні історії, які потребують розв'язання конфлікту за допомогою соціального працівника (консультанта) відповідно плану семінарського заняття.	3	7
7.2.	Технології соціального захисту населення Підібрати соціальні історії для моделювання соціального захисту особистості чи групи.	6	8
8.	Технології соціальної профілактики та адаптації	11	15
		5	7
8.2.	Технологія профілактики соціальної дезадаптації. Описати власний досвід соціальної адаптації (дезадаптації), з'ясувавши, які чинники вплинули позитивно на процес, а які – негативно. Запропонувати рекомендації.	6	8
9.	Міждисциплінарні технології соціальної роботи	11	15
9.1.	Теорія групи в соціальній роботі	5	7
9.2.	Модель створення груп самопомоги та взаємодопомоги в соціальній практиці Ознайомитися з технологією групової роботи: Технологія створення груп взаємодопомоги людей, ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД за джерелом: Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с. С. 134-139.	6	8
10.	Соціальні інновації в діяльності фахівця	11	15
10.2	Технологія соціальної експертизи Визначити етапи соціальної експертизи актуальної проблеми студентської громади (своєї групи).	6	8
	Усього:	100	126

7. Індивідуальні завдання

1.1. Аргументуйте наступні положення: Що зумовлює посилення інтересу до соціальних технологій в сучасний період розвитку суспільства? У чому відображаються особливості соціальних технологій порівняно з технологіями матеріальної сфери життєдіяльності суспільства?

2.1. Проаналізуйте наведену технологію діагностики за джерелом: Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464 с. С. 44-48.

2.2. Наведіть прилади застосування технології соціального картографування.

3.2. Опрацювати зміст документування оцінювання потреб клієнтів (картки, бланки тощо)..

4.1. Скласти план дій, підібрати методи щодо соціальної реабілітації (проблему клієнта обрати самостійно).

4.2. Написати реферат на дану тему: Моделі соціальної реабілітації.

5.1. Обґрунтувати важливість використання методу концентрації на позитивному в роботі з деякими цільовими групами.

5.2. Рекомендувати арттерапевтичну методику: обґрунтувати доцільність її використання, спрогнозувати очікуваний результат.

6.1. Якою може бути послідовність Ваших дій в ситуації відстоювання інтересів жерв сімейного насилля?

6.2. Обґрунтувати важливість адвокатування в соціальній роботі.

8.2. Розробити програму попередження розвитку соціальної дезадаптації. Категорію клієнта й ситуацію – підібрати самостійно (до 3 друкованих аркушів з дотриманням структури соціальної програми).

9.2. Розробити технологію організації групової роботи для однієї з груп клієнтів (за аналогією завдання самостійної роботи). Наприклад: 16-літньої вагітної жінки, ВІЛ-позитивної матері з дитиною, людина похилого віку та ін.

10.2. Сформулювати висновки щодо результатів завдання з самостійної роботи.

8. Методи навчання

Словесні: лекції, бесіда, дискусія тощо

Наочні: навчальна презентація, навчальні фільми тощо

Практичні: практичні вправи, метод моделювання, ділова гра, тренінг тощо

9. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- реферати, доповіді, есе;
- студентські презентації;
- моделювання індивідуальних та групових завдань.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі ВО денної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Екз.	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2			
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2			
25		25		25		25				
Тема 9		Тема 10								
9.1	9.2	10.1	10.2							
25		25								

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних та індивідуальних робіт. За вивчення кожної теми максимально нараховується 25 балів, з них: 5 бал. – усна відповідь, по 5 бал. за самостійну та ІНДЗ, 10 бал – тест.

Критерії оцінювання семінарського заняття (усна відповідь)

«5» бали – повно, змістовно, з посиланням на наукові джерела, цитування авторів, зв'язок з попередньо вивченими темами та проєкцією на професійну діяльність, повна відповідь на уточнюючі питання, часткова опора на конспект.

«4» бали – достатньо повно, з посиланням на наукові джерела, відповідність темі та плану, зв'язок з попередньо вивченими темами та проєкцією на професійну діяльність, об'ємна відповідь на додаткові питання, часткова опора на конспект.

«3» бали – неповне розкриття змісту питання, неповна або негрунтовна відповідь на додаткові питання, допущені незначні помилки під час відповіді, опора на конспект.

«2» бали – часткове розкриття програмного питання, слабке знання базових понять і показників, неповна або відсутня відповідь на додаткові питання, читання з конспекта.

«1» бал – підготовлено письмовий фіксований виступ без усної доповіді.

На занятті заохочується активність здобувачів, участь в обговоренні питань. Висока активність на семінарському занятті (від 3 і більше змістовних доповнень) оцінюється від 1 до 3 балів; середня активність – (доповнення не повні, часткове повторення попереднього доповідача) від 1 до 2 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Самостійна робота є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання. У складі письмової роботи міститься одне теоретичне питання.

«5» бали – повна, обгрунтована відповідь на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «обгрунтуйте», «розробіть», «скласти»...).

«4» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання аналітичного та пошукового характеру («проаналізуйте», «обгрунтуйте», «поясніть», «скласти»...).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власної точки зору на питання.

– Критерії оцінювання індивідуально-дослідних завдань

ІНДЗ є частиною підготовки здобувача до заняття. Проводиться у формі письмової відповіді на теоретичні питання, але впливає на формування фахових компетентностей здобувача. У складі письмової роботи міститься одне завдання.

«5» бали – повна, розгорнута відповідь на питання дослідного та творчого характеру, обґрунтована власна точка зору (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання..).

«4» бали – недосить повна відповідь, недостатня аргументованість на питання дослідного та творчого характеру (алгоритм вирішення проблемних ситуацій, розробка плану дій, пакету заходів, моделювання..).

«3» бали – неповні відповіді на запитання, грубі помилки при висвітленні теоретичного матеріалу; недостатно змістовного матеріалу.

«2-1» бали – часткове виконання завдання, відсутність власного бачення вирішення завдань.

Оцінювання виконання тестових завдань

Тестові завдання до кожної теми нараховують 10 питань. Кожна правильна відповідь (за ключем) оцінюється в 1 бал. Максимальна сума балів за тест – 10.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Форма і терміни семестрового контролю з дисципліни «Технології соціальної роботи» для денної та заочної форми навчання визначаються робочим навчальним планом спеціальності, розкладом сесії і включають проведення екзамену.

Семестровий контроль проводиться у формі усного опитування (за програмою екзамену, розробленою для екзамену з цієї дисципліни). Викладачем формуються білети, здобувач тягне білет, письмово формує відповіді на питання до білету і в ході усної співбесіди дає відповіді. Форма проведення семестрового контролю зазначається в робочій та навчальній програмах.

Максимальна кількість балів, що нараховується за екзамен 50 балів.

Таблиця 2

Критерії оцінювання (усних відповідей)

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» 40 – 50	Відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Спостерігається глибоке володіння матеріалом, здобувач висловлює власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал.
«Добре» 15 – 39	Відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене уміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. У відповідях допущені несуттєві помилки, неточності, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене власне ставлення до змісту питань.
«Задовільно» 1 – 14	Відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Але дає неповні відповіді на запитання,

	припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА

За підсумками вивчення освітньої компоненти «Технології соціальної роботи» здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів¹ – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (екзамен)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час екзамену.

Шкала оцінювання: за ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

¹Мінімальний допуск до підсумкової атестації здобувача можливий за умови набрання ним 35 балів за виконані роботи протягом семестру.

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс
2. Навчальні мультимедійні презентації
3. Навчальні фільми

12. Рекомендована література

Базова

1. Капська А.Й. Соціальна робота: Навчальний посібник. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
2. Карпенко О. Г. , Романова Н.Ф. теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник / О.Г. Карпенко, Н.Ф. Романова. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 408 с.

3. Кабаченко Н., Семигіна Т. Сучасні підходи до соціальної роботи з людьми похилого віку // Соціальна політика і соціальна робота. – 2005. – №1.
4. Лукашевич М.П., Семигіна Т.В. Соціальна робота (теорія і практика): Підручник. – К.: Каравела, 2009. – 368 с.
5. Методи та технології роботи соціального педагога / Автори-укладачі: С.П. Архипова, Г.Я. Майборода, О.В. Тютюнник. Навчальний посібник. – К.: Видавничий ім. «Слово», 2011. – 496 с.
6. Оцінювання потреб клієнтів соціальних служб. Методичні рекомендації для закладів та установ, що працюють із вразливими групами населення / упоряд. Майорова Н.В. К.: ТОВ «ЛДЛ», 2007. – 205 с
7. Синчук С.М., Буряк В.Я. Право соціального забезпечення України: Навч.посіб. / За ред. С.М. Синчук. – К.: Знання, 2006. – 318 с.
8. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. /Л.Д. Зверева, О.В. Безпалько, С.Я. Харченко та ін.; За заг. ред. І.Д. Зверевої, Г.М. Лактіонової. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 256 с.
9. Соціальна робота з людьми, які живуть із ВІЛ/СНІДом: Метод.посібн. За ред.. Т.В. Семигіної. – К.: Вид.дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
10. Теорії і методи соціальної роботи: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Т.В. Семигіної, І.І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 328 с.
11. Шахрай В.М. Технології соціальної роботи. Навчальний підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 464
12. <chrome-extension://mhjfbmdgcfjbbpaeojojfohoefgiehjai/index.html>

Допоміжна

1. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О.О. Яременко, О.Р. Артюх, О.М. Балакірева та ін. – К.: ДЦССДМ, Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. – 124 с.
2. Лукашевич М.П., Мигович І.І. Теорія і методи соціальної роботи: Навч.посіб. – К.: МАУП, 2003. – 168 с.
3. Соціальна адаптація осіб, звільнених від покарання: проблеми та шляхи їх вирішення. – К.: Сфера, 2003.
4. Социальная работа: теория и практика: Учеб.пособие / Отв. ред. д.и.н., проф. Е.И. Холостова., проф. А.С. Сорвина. – М.: ИНФРА-М, 2004. – 427 с.
5. Збірник нормативно–правових актів у сфері захисту прав дітей. – К.: РА “Прем’єр Медіа”, 2003. – 412 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО
4. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ.

